

Digitalisering op verzoek, een nieuwe bibliotheekdienst

Sinds enkele maanden biedt de bibliotheek een nieuwe service aan voor het digitaliseren op verzoek van boeken die tot de collectie van de universiteit behoren.

Leners van boeken kopiëren zelf dikwijls enkele pagina's of hoofdstukken uit een boek, maar het van cover tot cover fotokopiëren is een tijdrovende aangelegenheid en wordt door de bibliotheek niet toegestaan, zowel om auteursrechtelijke redenen als vanwege de schade die het boek van het kopiëren ondergaat.

Toch komt het steeds vaker voor dat de bibliotheek gevraagd wordt een heel boek te scannen of kopiëren. Omdat steeds betere en snellere apparatuur beschikbaar is gekomen en omdat de digitaliseringstechnologie snel voortschrijdt, heeft de bibliotheek haar beleid gewijzigd door het opzetten van de bovengenoemde dienst.

Daarbij heeft zij in Strata Preservation te Den Haag een partner gevonden die het digitaliseringswerk op een deskundige wijze uitvoert. Strata Preservation is gehuisvest in de Koninklijke Bibliotheek en vervult een belangrijke rol bij het digitaliseren van het Nederlandse culturele erfgoed.

Regels

Welke boeken komen voor digitalisering in aanmerking?

Voor het geven van opdrachten tot het digitaliseren van boeken gelden enkele regels:

- Het auteursrecht mag zich niet tegen digitalisering en vervolgens digitale openbaarmaking van een bepaald werk verzetten. Dit betekent dat in de regel alleen oudere werken voor digitalisering in aanmerking komen. De UB onderzoekt bij de aanvraag of nog van auteursrecht sprake is (het auteursrecht strekt zich in het algemeen uit tot een periode

van zeventig jaar na het overlijden van de auteur). Rust op een bepaald werk nog auteursrecht, dan wordt contact gezocht met de auteursrechthebbende om toestemming tot digitalisering en digitale openbaarmaking. In de regel wordt deze toestemming verkregen, wanneer het gaat om boeken die in de handel niet meer verkrijgbaar zijn.

- Kwetsbaar en kostbaar materiaal is van digitalisering uitgesloten, indien naar het oordeel van de bibliotheek digitalisering een te groot risico voor schade aan het boek inhoudt.
- In uitzonderingsgevallen kan de gebruiker boeken voor digitalisering aanbieden die geen deel van de collectie van de RUG uitmaken, mits erin wordt toegestemd dat de bibliotheek na de digitalisering een digitale kopie in haar collectie mag opnemen. Dit is de afgelopen maanden reeds enkele malen voorgekomen.
- Alleen complete werken komen voor digitalisering in aanmerking (geen aparte hoofdstukken of pagina's).

Printing on demand

Wie kan opdracht geven en wat zijn de kosten ervan? In principe kan iedere gebruiker van de bibliotheek een opdracht tot digitalisering geven, mits hij of zij bereid is de digitaliseringskosten ad € 0,35 per pagina te betalen.

Na het uitvoeren van de opdracht krijgt de opdrachtgever het gedigitaliseerde boek op een cd, terwijl de bibliotheek de digitale versie van het boek via het web algemeen toegankelijk maakt, indien gewenst onder vermelding van /

dankzegging aan de opdrachtgever. De desbetreffende boeken komen terecht in een apart bestand, maar ieder boek wordt ook afzonderlijk op de gebruikelijke wijze in de catalogus ontsloten (met een aanklikbare link naar de tekst van het boek).

Met de uitvoering van de opdracht is in de regel drie tot vier weken gemoeid.

De tekst van de boeken is via Adobe Acrobat te doorzoeken. De gehanteerde zoekterm wordt daarbij in de tekst *gehighlighted*. Indien de kwaliteit van de scans voldoende is, wordt aan het boek een *printing on demand*-mogelijkheid toegevoegd. Tegen betaling kan de gebruiker dan een gedrukt exemplaar van het boek bestellen. ❏

- De repository waar de gedigitaliseerde boeken staan opgeslagen:

<http://dod.eldoc.ub.rug.nl>

- Voor verder informatie over deze dienst kunt u contact opnemen met:

dr. A.C. Klugkist, bibliothecaris der RUG,
www.rug.nl/staff/a.c.klugkist of
H.W.A. Krafft, digitale bibliotheekvoorzieningen,
www.rug.nl/staff/h.w.a.krafft